

مدار منطقی

فصل سوم فرم های متعارف و استاندارد در جبر بولی

By: A.Abbaszadeh

فرمهای استاندارد در جبر بول

- دو نوع فرم استاندارد وجود دارد:
- جمع حاصل ضرب ها
- ضرب حاصل جمع ها

جمع حاصل ضرب ها

- یک متغیر دودویی ممکن است به فرم معمولی (x) یا متمم (x') ظاهر شود.
- ۲ متغیر دودویی می توانند به ۴ حالت ترکیب شوند $(xy, xy', x'y, x'y')$
- هر کدام از این حالتها را یک مینترم می نامند.
- n متغیر دودویی به 2^n حالت می توانند ترکیب شوند. و 2^n مینترم دارند.
- هر مینترم از AND تمام n متغیر بدست می آید.
- هر متغیر پریم دار متعلق به بیت ۰ و بدون پریم نشانگر یک است.
- سمبل هر مینترم با m نشان داده می شود
- J معادل دهدی عدد مربوط به مینترم می باشد.

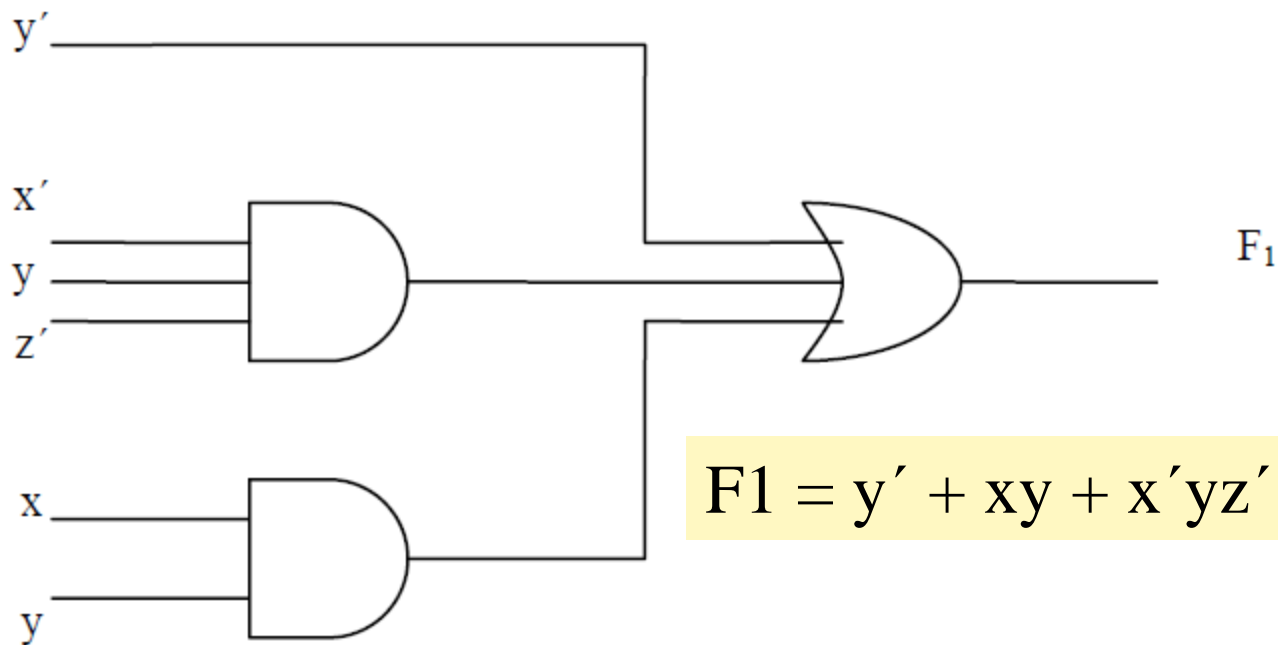
مینترم ها

x	y	z	جمله	علامت
0	0	0	$x'y'z'$	m_0
0	0	1	$x'y'z$	m_1
0	1	0	$x'yz'$	m_2
0	1	1	$x'yz$	m_3
1	0	0	$xy'z'$	m_4
1	0	1	$xy'z$	m_5
1	1	0	xyz'	m_6
1	1	1	xyz	m_7

جمع حاصل ضرب ها

- جمع حاصل ضرب ها، یک عبارت بولی است شامل جملات AND (جملات ضرب) که با هم OR شده اند کلمه جمع نشانگر OR است.
- نمودار منطقی جمع حاصلضرب ها متشکل از گروهی گیت AND است که بدنبال یک گیت OR می آید.

ضرب حاصل جمع ها

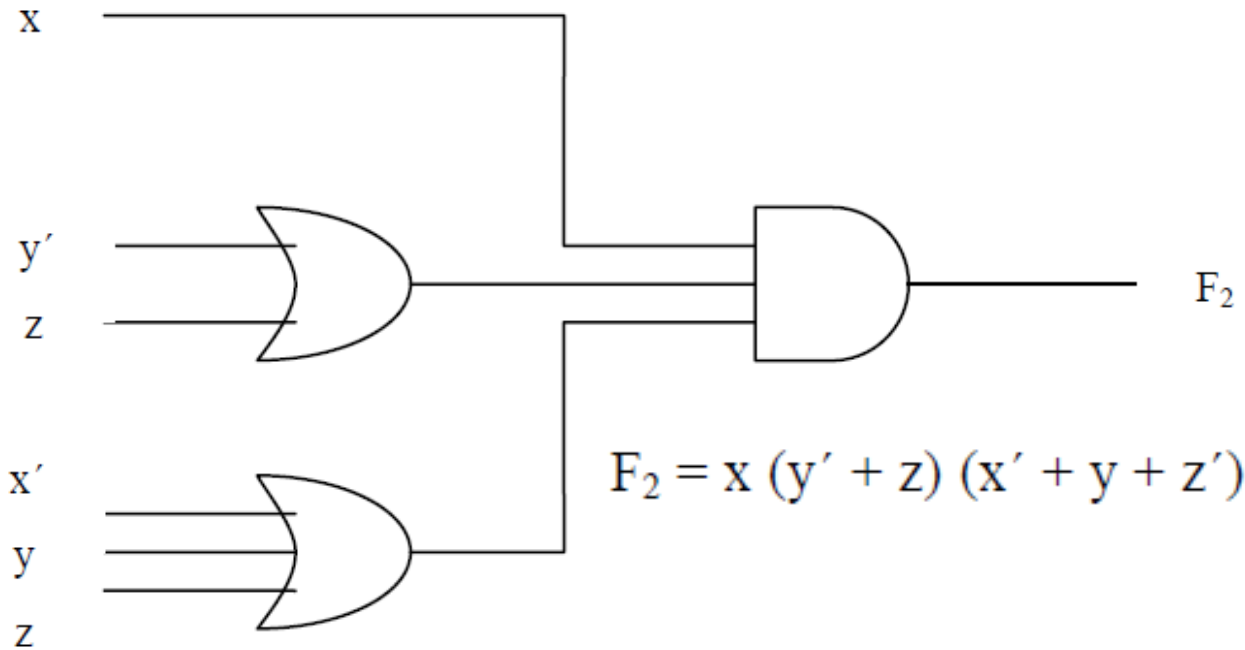
- اگر n متغیر را بجای AND با عمل OR ترکیب کنیم ماکسترم یا جمع استاندارد گفته می شود.

ماکسترم ها				
x	y	z	جمله	علامت
0	0	0	$x + y + z$	m_0
0	0	1	$x + y + z'$	m_1
0	1	0	$x + y' + z$	m_2
0	1	1	$x + y' + z'$	m_3
1	0	0	$x' + y + z$	m_4
1	0	1	$x' + y + z'$	m_5
1	1	0	$x' + y' + z$	m_6
1	1	1	$x' + y' + z'$	m_7

ضرب حاصل جمع ها

- ضرب حاصل جمع ها: یک عبارت بولی است شامل جملات OR (جملات جمع) که با هم AND شده اند کلمه ضرب نشانگر AND است.
- نمودار منطقی ضرب حاصل جمع ها متشکل از گروهی گیت OR است که بدنبال یک گیت AND می آید.

نمایش توابع در فرمهای استاندارد

- هر تابع بولی را می توان به صورت جمع مینترم ها نشان داد " جمع به معنی OR جملات است."

x	y	z	F ₁	F ₂
0	0	0	0	0
0	0	1	1	0
0	1	0	0	0
0	1	1	0	1
1	0	0	1	0
1	0	1	0	1
1	1	0	0	1
1	1	1	1	1

$$F_1 = x'y'z + xy'z' + xyz = m_1 + m_4 + m_7$$

$$F_2 = x'yz + xy'z + xyz' + xyz = m_3 + m_5 + m_6 + m_7$$

نمایش توابع در فرمهای استاندارد

- متمم تابع بول را می توان با تشکیل مینترم هایی در جدول درستی که $\cdot$ تابع را تولید می کنند، ایجاد کرد و سپس آنها را OR کرد.

$$F'1 = x'y'z' + x'yz' + x'yz + xy'z + xyz'$$

$$F1 = (x+y+z) (x+y'+z) (x'+y+z') (x'+y'+z) = M0.M2.M3.M5.M6$$

$$F2 = (x+y+z) (x+y+z') (x+y'+z) (x'+y+z) = M0 M1 M2 M4$$

- هر تابع بول را می توان به صورت ضرب ماکسترم ها (ضرب به معنی AND جملات است) در آورد.
- برای هر ترکیبی از متغیرها ماکسترم هایی که در تابع $\cdot$ تولید می کنند را تشکیل دهید، و سپس AND همه ماکسترم ها را به دست آورید.
- توابع بول که به صورت جمع مینترم ها یا ضرب ماکسترم بیان شوند را فرم متعارف نامند.

نمایش توابع در فرمهای استاندارد

- تابع بولی $F=A+B'C$ را به صورت جمع مینترم ها در آورید.

$$\begin{aligned} F &= A+B'C = A.1.1 + 1.B'C = A.(B+B')(C+C') + (A+A').B.C \\ &= (AB+AB')(C+C') + AB'C + A'B'C \\ &= ABC + ABC' + AB'C + AB'C' + \cancel{AB'C} + A'B'C \\ &= ABC + ABC' + AB'C' + A'BC \\ &= \Sigma(1,4,5,6,7) \end{aligned}$$

- با تشکیل جدول درستی نیز می توان مینترمها را بدست آورد. تابع فوق متشکل از دو جمله است که باهم OR شدخ اند. جمله اول در جاهائیکه $A=1$ برابر ۱ می شود یعنی در مینترمهای ۴،۵،۶،۷ و جمله دوم در جاهائیکه $B=0, C=1$ یعنی مینترمهای ۱ و ۵

A	B	C	F
0	0	0	0
0	0	1	1
0	1	0	0
0	1	1	0
1	0	0	1
1	0	1	1
1	1	0	1
1	1	1	1

نمایش توابع در فرمهای استاندارد

• تابع بولی $F = xy + x'z$ را بصورت ضرب جملات ماکسترم نشان دهید.

$$\begin{aligned} F &= xy + x'z = (xy + x')(xy + z) \\ &= (x + x')(y + x')(x + z)(y + z) \\ &= (y + x' + 0)(x + 0 + z)(0 + y + z) \\ &= (y + x' + z'z)(x + y'y + z)(x'x + y + z) \\ &= (y + x' + z')(y + x' + z)(x + z + y')(x + z + y)(x' + y + z)(x + y + z) \\ &= \prod(5, 4, 2, 0) \end{aligned}$$

تبدیل فرم های متعارف به یکدیگر

- برای تبدیل یک فرم متعارف به فرم متعارف دیگر، سمبل های Π و Σ را باهم عوض کنید و شماره های را در نوع اول وجود ندارند لیست نمایید.